

MESTSKÉ HOLUBNÍKY

Reálne, funkčné a dlhodobé riešenie



ÚVOD

- S problematikou holubov v meste sa stretávame čoraz častejšie. Ľudia sa sťažujú na nadmerné znečisťovanie budov a obydlia.
- Nemecké štúdie ukazujú, že jediné účinné riešenie sú mestské holubníky. Dokážu udržať holuby vo svojom vyhradenom priestore až na 80 – 90% a dokážu regulovať ich populáciu.
- Cieľom tejto prezentácie je priniesť vám stručný prehľad o problematike holubov v meste, ale aj o riešení, ktoré predstavuje rozumný kompromis pre všetkých obyvateľov.

HISTÓRIA HOLUBA MESTSKÉHO



História domestikácie holubov siaha viac ako 5000 až 6000 rokov do minulosti, pričom pochádzajú z divého holuba skalného.



Už v starovekom Egypte (cca 3000 pred n. l.) a Mezopotámii boli využívané pre svoju schopnosť vrátiť sa domov na posielanie správ.



Poštové holuby boli kľúčové počas oboch svetových vojen na prenos spravodajských informácií.



Holuby boli vďaka svojej vernosti miestu a orientácii po tisícročia neoceniteľným spoločníkom človeka, neskôr sa stali symbolom mieru, ale aj mestským fenoménom.

CHARAKTERISTIKA MESTSKÉHO HOLUBA

Holub domáci (mestský) je potomok chovných holubov (pôvodne holuba skalného), ktorý sa prispôbil životu v mestách.

Disponuje vynikajúcim **zrakom** a schopnosťou vnímať **magnetické pole** Zeme, čo využívajú pri navigácii.

Vyznačujú sa **výborným letom**.

Je mimoriadne prispôsobivý a **inteligentný** (vychytralý) druh.

Holub domáci má **vysokú reprodukčnú schopnosť**, čo súvisí s jeho pôvodným šľachtením na konzumáciu.

Žije v krdľoch a tvorí monogamný pár.

Je dôležité rozlišovať medzi **holubom hrivnákom** (väčší, sťahovavý druh s bielymi znakmi) a **holubom domácim/mestským**, ktorý je stálym obyvateľom miest.



holub domáci



holub hrivnák

SÚČASNÝ STAV OPATRENÍ



Individuálne a nekoncepčné riešenia

Obyvatelia sa snažia chrániť svoj majetok v rámci vlastných možností (ochranné siete, hroty, makety dravcov). Tieto metódy sú finančne nákladné a neúčinné – problém sa len presúva na iné budovy.



Nehumánne a rizikové metódy

Otrava (riziko pre domáce zvieratá a deti) alebo neodborná likvidácia, dravce, lepidlá.



AUGSBURSKÉ RIEŠENIE

- **Augsburský model** (koncept kontrolovaných mestských holubníkov) predstavuje humánnu a vedecky overený spôsob regulácie populácie holubov, ktorý vznikol v nemeckom Augsburgu v 90. rokoch 20. storočia.
- Tento model sa stal vzorom pre viac ako **70** nemeckých miest.
- Model sa stal vzorom aj pre mestá v **Českej republike**, ako sú Praha, Plzeň, České Budějovice či Chomutov. V Brne už úspešne funguje druhý mestský holubník; zaujímavosťou je jeho umiestnenie v areáli väznice, kde sa o jeho prevádzku starajú odsúdení v rámci resocializácie.



holubník Brno



holubník Praha



holubník Plzeň



holubník Dusseldorf

HLAVNÉ PRINCÍPY AUGSBURSKÉHO MODELU RIEŠENIA



Vybudovanie kontrolovaných holubníkov, umiestnených v blízkosti miest, kde sa holuby dlhodobo zdržiavajú.



Holubníky navrhnuté v súlade s potrebami holubov (otvory na odlet, vetranie bez prievanu, dostatok miesta na hniezdenie a na sedenie).



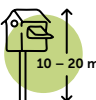
Zaručenie dlhodobej a kvalitnej starostlivosti o hniezdiacu populáciu.



Zavedenie zákazu verejného kŕmenia holubov v okolí holubníku.



Nutné odstrániť existujúce hniezda v okolí holubníku (holuby by sa inak nerelokovali, keďže sa vždy vracajú na to isté miesto hniezdenia).



Ideálna výška umiestnenia holubníka: 10-20 metrov (pre holuby najatraktívnejšia výška na výstavbu hniezd).



Holubník by nemal byť umiestnený v tesnej blízkosti vysokých stromov. Odporúčaný odstup je aspoň 10 m, nakoľko sa holuby takýmto miestam prirodzene vyhýbajú z dôvodu rizika útoku dravcov.

FUNKČNOSŤ MESTSKÉHO HOLUBNÍKA



Nemecké štúdie ukázali, že holuby v holubníkoch sú zdravšie, menej choré, a preto ich trus nie je taký agresívny a infekčný ako trus podvyživených holubov z ulice.



Výskumy tiež potvrdzujú, že zákazy kŕmenia, odstrel alebo odchyt sú neúčinné, pretože spôsobujú, že holuby sa začínajú intenzívnejšie rozmnožovať (tzv. „rebound efekt“).



Hlavný princíp regulácie spočíva v odoberaní čerstvo znesených vajíčok, ktoré sa nahrádzajú sadrovými atrapami. Týmto spôsobom sa populácia prirodzene znižuje bez toho, aby holuby stratili svoje teritoriálne správanie.

MESTSKÝ HOLUBNÍK



Využívajú sa nevyužité priestory podkroví, pôjdov alebo samostatne stojace dizajnové objekty vo verejnom priestore (maringotka, unimobunka, dobový holubník, ...).



Ošetrovatelia pravidelne odoberajú vajcia a nahrádzajú ich maketami, čistia priestory, dodávajú vodu a stravu, zranené holuby odovzdávajú na záchranné stanice, veterinárom.



Veterinárna starostlivosť – raz za 6 mesiacov sa kontroluje trus.

REALIZÁCIA



Lokalita

Identifikácia vhodného objektu alebo pozemku vo vlastníctve mesta s ohľadom na výskyt holubej populácie a dostupnosť pre údržbu.



Zabezpečenie investičných finančných prostriedkov

Vyčlenenie rozpočtu na samotnú výstavbu alebo technickú adaptáciu priestoru na holubník.



Nastavenie modelu prevádzkového financovania

Zabezpečenie krytia pravidelných nákladov na krmivo, odborný personál (ošetrovatel'ov), asanáciu odpadu a preventívnu veterinárnu kontrolu.



Odborná garancia a metodická podpora

Nadviazanie spolupráce s expertmi, ktorí zabezpečia poradenstvo pri projektovaní a nastavení metodiky prevádzky.



PROCES AKLIMATIZÁCIE A FIXÁCIE NA HOLUBNÍK

Aby bol mestský holubník úspešný, holuby si ho musia osvojiť ako svoj nový „domov“. Tento proces prebieha v dvoch fázach:

1. fáza uzatvorenia (Fixácia):

Po odchyte krídla v problémovej lokalite sú holuby umiestnené do holubníka na obdobie 4 až 6 týždňov.

Počas tohto času majú k dispozícii dostatok kvalitného krmiva, vody a bezpečné hniezdne boxy. Cieľ: Holuby si musia vytvoriť silnú väzbu na nové miesto, začať v ňom hniezdiť a vnímať ho ako bezpečnejšie než pôvodné rímasy či balkóny.

2. fáza voľného preletu:

Po uplynutí fixačnej doby sa otvorí výletové okno. Keďže holuby majú vnútri zabezpečený pravidelný prísun potravy a svoje hniezda, 80 % času trávajú vnútri alebo v bezprostrednej blízkosti holubníka. Do pôvodných problematických lokalít sa vracajú minimálne, čím sa výrazne znižuje znečistenie okolia.

PREČO JE TO DÔLEŽITÉ PRE MESTO?



Vernosť miestu: Holub je teritoriálny vták. Ak sa raz v holubníku zahniezdi a prebehne výmena vajíčok, bude sa tam vracieť celý život...



Kontrola populácie: Iba vďaka aklimatizácii v holubníku dokážeme nahradiť 100 % znášky maketami, čo pri voľnom hniezdení na budovách nie je technicky možné.



Čistota: Trus zostáva v holubníku, odkiaľ sa pravidelne odstraňuje, namiesto toho, aby končil na fasádach a pamiatkach.

AACHEN, NEMECKO

- Počet obyvateľov: 262 670 (2024)
- Rozloha: 160 km²
- Počet holubníkov: 12
- Kapacita: 1100 holubov
- Výmena vajíčok: 6000 ks
- Počet ošetrovateľov: 9
- Aklimatizácia: niekoľko mesiacov (zriadené boli kŕmne stanice, na zlúčenie krúdlov)

DITZINGEN, NEMECKO

- Počet obyvateľov: 25 300
- Rozloha: 30,40 km²
- Počet holubníkov: 2
- Kapacita: 200 holubov
- Výmena vajíčok: 300 – 400 ks
- Počet ošetrovateľov: dobrovoľníci
- Aklimatizácia: 12 mesiacov, 1 mesiac

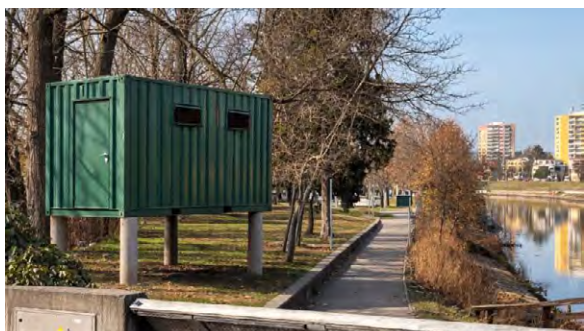
AUGSBURG, NEMECKO

- Počet obyvateľov: 304 000 (2025)
- Rozloha: 146,93 km²
- Počet holubníkov: 14 (6 holubníkov je zabudovaných priamo v pamiatkovo chránených objektoch)
- Kapacita: 1300 holubov
- Výmena vajíčok: 7000 ks
- Počet ošetrovateľov: 10
- Aklimatizácia: priemer 18 mesiacov

MARL, NEMECKO

- Počet obyvateľov: 85 000
- Rozloha: 87,76 km²
- Počet holubníkov: 2
- Kapacita: 250 holubov
- Výmena vajíčok: 300 – 350 ks
- Počet ošetrovateľov: 1
- Aklimatizácia: priemer 3 mesiace

VONKAJŠIA PODOBA MESTSKÉHO HOLUBNÍKA



VNÚTORNÉ USPORIADANIE HOLUBNÍKA

